

SUPPLEMENT

לדוד ה' אורי

ליקוטי מהרי"ך – והנה בזה יש גם כן מנהגים שונים. ברוב מקומות אומרים אותו אחר השיר של יום. וכן העתיק במטה אפרים והוא כמו מזמור ברכי נפשי בר"ח וכדומה. ויש מקומות שאומרים אותו אחר תפלת י"ח קודם חצי קדיש. ואפשר הכוונה עפ"י מ"ש בסידור ר' שבתי שבמזמור הלז יש בו הכוונה של הי"ג מדות של רחמים ולכך יש בו י"ג שמות ה', ולכך אומרים אותו מר"ח אלול כי מר"ח אלול נפתחו הי"ג מקורות מי"ג מכילין דרחמי וכו' ע"ש. לכך יש שייכות למזמור הזה אחר תפלת י"ח כמו שאנו אומרים בכל השנה הי"ג מדות אחר תפלת י"ח. וכמ"ש הלבוש תקפ"א שהי"ג מדות במקום תפלת י"ח ע"ש. ויש נוהגין לאמרו ביום קריאת התורה בפתיחת הארון. ואפשר דזה גם כן הכוונה הנ"ל דכיון שנכלל בו הי"ג מדות יש לו מקום לאמרו בפתיחת הארון וכמו שאומרים ביו"ט הי"ג מדות בפתיחת הארון. ועיין באליה רבה דכשמתענה מר"ח אלול ואילך יאמר הי"ג מדות בהוצאת הס"ת ע"ש, וזה סמך קצת לדברינו.

הנה המנהג במדינות אלו מר"ח אלול ואילך לומר בבוקר ובערב בתפלת שחרית ובתפלת מנחה מזמור לדוד ה' אורי וישעי וכו', ועי' במטה אפרים שיש נוהגין לומר עד יום הכיפורים. וסמך ע"ז ממדרש ה' אורי בראש השנה וישעי ביום הכיפורים, ומנהגינו עד שמיני עצרת ועד בכלל וסמך דכתיב שם כי יצפנני בסוכו ע"ש, ובסידור ר' שבתי כתב עד אחר שמחת תורה ע"ש:

מטה אפרים – סימן תקפא ו – נוהגין במדינות אלו מראש תדש אלול ואילך עד יום פפור לומר בכל יום אחר גמר התפלה מזמור כ"ז בתהלים לדוד ה' אורי וישעי בקר וערב. ואומרים אחריו קדיש יתום. ואנו נוהגין לאמרו עד שמיני עצרת ועד בכלל. וגם נהגנו לאמרו בכל יום שיש בו מוסף אחר גמר תפלת שחרית קדם אין כמוד. ובערב אומרים אותו אחר תפלת המנחה. ויראה לי שבמקומות שאומרים אותו אחר גמר התפלה. אזי בראש תדש יש להקדים מזמור ברכי נפשי למזמור אורי וישעי. וכן במקומות שאומרים אותו אחר תפלת שחרית ונוהגין גם כן לומר שיר של יום אחר תפלת שחרית. יש להקדים השיר של יום לפי שהיא תדיר. וכן ברכי נפשי היא תדיר בכל ראש תדש. ובמקום שאין שם רק אבל אחד יש לומר שני המזמורים ברכי נפשי ואורי וישעי בלי הפסקת קדיש שלא להרבות בקדישים. אבל בין שיר של יום לאורי וישעי יש להפסיק באמירת קדיש בכל ענין שלא יהיה נראה שגם אורי

להבין את התפלה

וישעי היא משיר של יום:

קול צופך – לדוד ה' אורי וישעי – האשכנזים נוהגים החל מר"ח לומר את המזמור "לדוד ה' אורי וישעי". על פי המדרש (ויקרא רבא כא) שאומר שה' "אורי" בראש השנה. ו"ישעי" – יום הכפורים. "יצפנני בסוכו" – בסוכות (עיין מש"ב תקפ"א ס"ק ב').

הגאון מוילנא אומר שלא צריכים להגיד מזמור זה. וכן כתב הגאון ר' חיים מצאנז בעל ה"דברי חיים" שלא צריכים להגיד. ומי שאינו אומר טוב שיאמר פרקי תהילים אחרים אבל שאר האשכנזים אומרים את המזמור הזה.

יש מהאשכנזים שאומרים את המזמור הזה בבוקר ויש שאומרים אותו גם בערב. ואף שלגבי התקיעות כתב הטור לתקוע גם בערב לא נהגו כן אלא רק מי שלא תקע בבוקר מחמת אונס ישמע תקיעה בערב.

הרב חיד"א כותב שהספרדים אומרים כל השנה כולה את המזמור הזה. ומסורת בידינו שאם מכוין במזמור זה – לא ינוק (מורה באצבע אות ל"ז).